

PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE ZA SLOVENSKO PRIMORJE

UREDNIŠTVO IN UPRAVA trg GOLDONI 1, I. NAD.
Telefoni: Uredništvo 93-806 in 93-808 — Uprava 93-807
Rokopisi se ne vračajo.
OGLASI pri Upravi od 8.30 do 12 in od 15 do 18 — Tel. 93-807
CENE OGLASOV: Za vsak mm visine v širini enega stolpca:
trgovski 20 lir, finančni in pravni 35 lir, osmrtnice 30 lir.
NAROČNINA
Cena A: mesečna 172, četrtletna 510, polletna 1000, celoletna 1980
lir; Cena B: 120, 350, 700, 1380 jugolir; FLR: 55, 165, 330, 650 din.
Čekovni račun na ime »Ljudska založba«: Trst 11-5156; Re-
ka 45-801; Ljubljana 20-016.
Poština plačana v gotovini
Spedizione in abbon. postale

Štev. 615

Leto III - Cena 8 lir - 5 jugolir - 2.50 din

TRST četrtek, 12. junija 1947

Enakopravnost, neodvisnost, mir in svoboda so mogoči le v združitvi vseh demokratičnih sil

ZAKAJ STRANKE BIV. CLN-a ODKLANJAJO ZE DOSEZENI SPORAZUM S SIAU?

Napori SIAU za doseg minimalnega programa začasne vlade v prid demokracije in neodvisnosti STO-ja - Reakcionarne sile skušajo uvesti politiko tujih interesov v senci Trumanove „doktrine“

Slopi mirovne konference s sodelujočimi državami nacistične Nemčije so postavili pred ljudske množice Trsta dve osnovni vprašanji: ali bo doživela Trst in Julijske krajine, ki so bile pred vojno del države, ali bo doživela Trst in Julijske krajine, ki so bile pred vojno del države, ali bo doživela Trst in Julijske krajine, ki so bile pred vojno del države.

odklonile takšno objavo za javnost, ker so tako računale, da bodo za kulturne laže razarile proti interesom ljudstva in proti vsakršnem sporazumu, namesto da bi pred ljudstvom dajale obračun za svoje delo. V interesu nadaljevanja pogajanj in za doseg končnih pozitivnih rezultatov nismo vztrajali na tej naši zahtevi računajoč, da bomo kljub vsem težočam in oviram vendar le prišli do sporazuma v interesu vseh, ki posteno mislijo. Dostikrat se nam je v teku pogajanj odotalo, da smo zagovarjali naše stališče, da ne mislimo iskreno, da postavljam nepremostljive ovire k sporazumu tudi. (Mimogrede naj bo rečeno, da smo v naših stališčih mnogo popuščali, ker smo mislili, da je sporazum potreben in koristen). Naj v ilustracijo neresničnosti takih izjav navedemo samo najbolj znan primer. Ko smo v teku pogajanj, na podlagi političnih dejstev, posebno v zadnjem času izjavili, da ne moremo podpisati nobenega sporazuma z gibanjem Uomo qualunque, ker bi to dejansko pomenilo, sporazumevati se z ljudmi, ki ne samo, da niso prekinili s preteklostjo fašizma, pač pa, ki so poborniki novega fašizma. Mnenja smo bili, da ne bi mogli takega dejanja zagovarjati pred demokratično javnostjo Trsta, ki bi nas upravičeno obojevala, da se sporazumevamo s fašizmom, namesto da bi se proti njemu borili. Ko pa je naša upravičena zahteva naletela na nezamislivo pri vseh strankah bivšega CLN-a, tudi takovane leve, in ko je nastal tak položaj, je kazalo, da se bodo zaradi tega pogajanja razbila, smo napravili se poslednji korak, da pridemo do končnega sporazuma. Izjavili smo se pripravljene, podpisati sporazum tudi z desno skupino kot celoto (Nacionalna zveza svobode), v katerem sestavu je Uomo qualunque, s tem da se slednji izrecno ne imenuje in s tem da se vse ostale skupine ustmeno obvezujejo, da ne bodo pristale, da bi Uomo qualunque imel svoje predstavnike v Začasnem Vladovalnem Svetu. To je bilo resnično naše skrajno popuščanje, sama da se pride do končnega sporazuma. Prepričani smo bili, da bo demokratična javnost Trsta naše napore razumela in da eventualni očitki ne bodo padli na nas.

Naš kompromisni predlog so sprejele vse stranke bivšega CLN-a ter so se izjavile pripravljene, na tej osnovi nadaljevati s pogajanjmi. Tudi pred zadnjim sestankom, ki je bil zvečer, in na katerem so bili vsi izgleli, da se pride do končnega sporazuma, zvečer vsaj za minimalni program Začasnega Vladovalnega Sveta, so pa predstavniki strank bivšega CLN-a odklonili nadaljnje razgovore in s tem razbili pogajanja, ki so se dobivala konkretno oblike sporazuma.

O ušestvi vprašanju in problemu, ki so bili predmet naših razgovorov, bomo lahko še poenostavljeno govorili. Za danes se nam zdi potrebno, ugotoviti sledeče dejstvo. Predložitve so zvečer tiste sile, ki so vsa črna dela pred vsakim sporazumom, tiste sile, ki jim ni v interesu, da pride do pomirnice na Tržaškem Ozeemlju, da se doseže s skupnimi napori izboljšanje stanja na vseh poljih našega življenja, na ekonomskem, socialnem in političnem, ampak da se pri nas nadaljuje s staro politiko mržnje in sovraštva, razbijanja enotnosti demokratičnih sil in nadaljevanjem vojno hijske politike.

To so tiste sile, ki danes vodijo politiko hijskanja in pripravljajo nove vojne, politiko, ki ji načeljuje novi fašistični »Führer« Truman, ki hoče s ponovno borbo proti komunizmu preprečiti utrditev miru in razvoju demokracije v svetu, in to tudi z novo vojno. To so tiste sile, ki so v Italiji z De Gasperiem na čelu odstranile iz vlade resnične predstavnike delovnega ljudstva in spravile na oblast stare zastopnike reakcije, ki imajo lažne, kako se pravi, pot fašizmu. To so tiste sile, ki pri nas posebno v zadnjem času vodijo besno kampanjo proti vsemu, kar je resnično demokratično, ki danes vodijo besno kampanjo, izkoriščajoč »fjorbe« proti vsemu partizanskiemu gibanju, in poveličujejo skvadrizme, Collottijeve krunike in vse mogoče fašiste kot narodne mučenike in vse bore pa, ki so ves čas osvobodilne vojne kraveži in borbi proti fašizmu, proglasio za zločince. V zvezi s to zločinsko kampanjo je prišel neki lokalni časopis do neverjetne zahteve, da je treba vse partizane od leta 1943 dalje smatrati kot zločince, povračilne ne redov in protikolonih dejanj, ki jih je treba postaviti pred sodišče. S strani ZVU se upirajo pravici lov na partizanske bore in se jih spravlja v zapore. Z vsemi mogočimi vezmi so se sile povezane z mednarodno reakcijo in fašizmom, od predstavnikov mednarodne reakcije in imperijalizma na naših tleh do samega Truman.

Ali mislite se, gospodje, če mislite, da boste tudi pri nas zaigrali takšno politiko, kot jo je zaigral De Gasperi v Italiji, Ramadier v Franciji in kot jo Truman poskuša igrati povsod tam, kjer niso bile temne sile fašizma odločno poročene in uničene. Naši narodi so si v teku zadnjih let vojne in borbe proti fašizmu pridobili ogromno izkušnje, spoznali so prav dobro, kdo jim je prijatelj in kdo sovražnik, in so vedno pripravljene, z isto odločnostjo kakor včeraj braniti svoje pravice in preprečiti, da bi fašizem ponovno prišel na oblast.

Ob tej priliki čitimo dolžnost, da vprašamo socialiste, ali bodo tudi oni šli po tej poti, ali bodo tudi ostale stranke iz bivšega CLN-a, ki tvorijo tako zvano levo (Republikanska stranka in Partito d'azione) sledile istim silam, ki jim ni na tem, da bi pri nas prišlo do resničnega pomirjenja in sožitja tu živčih narodnih skupin v interesu vseh, ki si želijo miru, dela in boljših pogojev ekonomskega življenja? Danes ne zadostuje neke v zaprtih prostorih izjavljati — mi se s tem ali onim ne strinjamo, ta ali oni časopis ne izraža našega očitnega mnenja. Danes je treba odločno zavzeti stališče pred vso demokratično javnostjo o vseh vprašanjih, ki zadevajo življenjske interese vsega našega ljudstva in odločno obsoditi vsak poskus protijudskega delovanja in ponovnega očitljanja fašizma pri nas. Poistovestimo vse, ki jim je resnično pri srcu vprašanje miru, sožitja in pomirjenja med vsemi poslenimi ljudmi Tržaškega ozeemlja brez razlike narodnosti in političnega prepričanja, da jasno zavzamemo stališče v vseh vprašanjih, ki bodo vsaj za neko dobo urejala naše skupno življenje. Prepričani smo, da demokratične množice iz bivših strank CLN-a, ki danes tvorijo tako zvano levo, ne bodo šle po poti fašizma kakor tudi ne množice demokratične stranke, ker predobro vedo po svojih lastnih izkušnjah, kaj je fašizem. Vsi posleni ljudje pa se morajo za to boriti in pokazati širokim ljudskim množicam, kakšna je njihova pot — če hočejo mir in sami urejati bodoče pogoje življenja — brez vmešavanja zunanjih sil pot enotnosti vseh resnično demokratičnih sil Tržaškega ozeemlja.

BRANKO BABIC

Nekdo hoče priznanja

V ofenzivi, ki jo je začela ZVU s svojimi pomagaliči proti slovenskemu šolstvu, je zanimivo tudi poglavje o kritiki učbenikov za osnovne šole.

Začasni oblastniki naših šol zahtevajo od učiteljskega, da oceni te šolske knjige, ki jih je ZVU natisnila ob svojem slovesu. Sedaj, ko se knjige že prodajajo, morajo učitelji ocenjevati njihovo delo, o katerem se je naše ljudstvo že izreklo. Lepo je povedala neka mamica in zdelo je bistveno napaka teh knjig: »Take knjige pa smo imeli tudi mi pred tridesetimi leti. V teh desetih letih je vsa kritika. Take knjige smo imeli Slovenci, ko smo živeli v črni zoliti monarhiji, ko smo se borili za narodne pravice in ko smo bili podaniki tujega gospodarja. Toda od takrat ni minilo samo trideset let. Prešla je v zgodovino cela doba: Naš narod je zmagal v narodno-osvobodilni borbi. In ljudje, ki se tega ne zavedajo in za katere se je zgodovina slovenskega naroda ustavila 1918. leta, zahtevajo sedaj ne kritiko, temveč priznanje. Ne samo priznanje za to, da so sestavili te šolske knjige, temveč priznanje, da so jih tako sestavili.

MED ŽELEZNIČARJI IN VLADO BO PRIŠLO DO SPORAZUMA?

Gre za dvanaest milijard frankov

Pariz, 11. (AFP) — Uduroženje železničarjev je zaprosilo predsednika republike Vincenta Auréliu, naj bi prevzel razsodilstvo v sporu med železničarji in vlado. Avstrijski je poročevalci odklonili iz zveza, ker bi na ta način zmanjšal ugled vlade in ker bi s svojim razsodilstvom nadomestil vlado, ki je edina odgovorna napram parlamentu.

Med združenjem delavcev, zaposlenih pri pilnu in razveljaviti ter vlado je bil dosežen sporazum, na podlagi katerega bodo delavci na obsevnih kategorijah prišli zopet z delom. Urad združenja za prevoznike izjavlja svojo solidarnost s stavkajočimi železničarji in ugotavlja, da pomenj odklonitev predlogov stavkajočih od strani vlade grožnja za celotno sindikalno gibanje. Sindikat krščansko-socialnih nameščenecv pri javnih obratih je sklenil, da se ne bo pridružil stavki, ki je določena za 13. junija.

Predsedstvo vlade je izdalo poročilo o razgovoru med Ramadierem in člani urada Splošne delavne zveze. Poročilo pravi, da je vlada zvezi sporočila, da se mora hkrati z uvedbo pogajanj zopet prirediti z delom; da bi vlada za kritje zahtev železničarjev potrebovala 12 milijard, na kar pa ne more pristati. Tekom današnjih miselnih seje je vlada sklenila, da je treba še bolj znižati izdatke, povečati dohodek in glede uveljavitve medzveženju izenačiti najnižje meze z ugodnejšimi.

Koroški Slovenci protestirajo

Celovec, 11. (Tanjug) — Osvobodilna fronta za Slovensko Koroško je poslala protestno pismo zvezniški nadzorstveni komisiji za Avstrijo in komisiji za pogodbo z Avstrijo zaradi obsebe, ki jo je britansko sodišče v Celovcu izreklo nad slovenskimi antifašisti, ki so delali slovenske napise v izključno slovenskem kraju.

Vojaške osebnosti ČSR na obisku v Jugoslaviji

Beograd, 11. (Tanjug) — V Beograd so prišli na obisk češkoslovaški ministri za narodno obrambo Ludvik Svoboda, poveljnik glavnega štaba ČSR gen. Tuček, gen. Viserek, Nosko, Prohazka, Natus, Hudocik in več višjih častnikov češkoslovaške armade.

Mednarodno združenje za dokumentarne filme

Bruxelles, 11. (AFP) — Ob priliki svetovnega filmskega festivala so se v Bruxellesu sestali nekateri filmski proizvajalci, med katerimi Jugoslovanci Bajk, Poljak Tepic in Nizozemec Iven. Polžili so temelje za svetovno združenje za dokumentarne filme in pripravili vse za prvi kongres, ki bo v Pragi leta 1948. Odborili so tudi resolucijo, s katero se obvezujejo, da se bodo borili proti sovražnikom miru in demokracije, proti slehernim nacionalizmom, imperizmom, gospodarskim in poklicnim zatiranjem, kakor tudi proti revščin, bolezim, neprimernosti, neznanosti in drugim socialnim zlum ter da bodo branili neodvisnost, zatiranih narodov, svobodo širjenja misli in širjenje znanosti, ki ni še vsem dostopna.

Pretrpane vesti o Avstriji

Dunaj, 11. — Komunistični poslanec Ernest Fischer je priobčil izjavo o svojih razgovorih s predsednikom vlade Figlom. Fischer je dejal, da je vladnemu predsedniku izjavil, da se komunisti pripravljajo sodelovati z demokratično vlado, ki bi izdelala gospodarski načrt in uvedla politiko razumevanja napram Sovjetski zvezi in sosednim državam. Fischer je na Figlovo vprašanje, ali bi moral njegova vlada demisionirati, odgovoril, da bi samo preostala vlada v sedanjem položaju ne zadostovala in da bi bilo umestno izvesti nove volitve, potem katerih naj ljudstvo izrazi svoje voljo.

Nova grška izzivanja

Atene, 11. (Tanjug) — Oddelki demokratičnih vojsk so v Makedoniji napadli dve važni vojaški središči: Amfipoli, 40 km od Soluna in Velvend. Pri napadu je sodelovalo približno 300 mož s pomočjo topništva. Drugi oddelki demokratičnih vojsk je zavzel neko orožniško postojanko na Kalkidiki. Do spopadov z vladnimi četami je prišlo tudi v Kardiki in Tesaliji in na področju Orana. Važnejše operacije so v teku tudi na področju Mavrovini.

Interlaken 9. — V Interlakenu se bo 12. avgusta začel svetovni židovski kongres, ki bo trajal deset dni.

Trumanov govor v kanadski zbornici

Ottawa, 11. (AFP) — Ameriški predsednik Truman je napravil uradni obisk v Kanadi. Truman je v kanadski zbornici in senatu imel govor, v katerem je poudaril važnost trgovskih odnosov med obema državama in izjavil, da je značilna medsebojni promet blaga v zadnjem letu 2 milijardi dolarjev in da je tudi Ameriška naklonjena kanadskemu načrtu kanalizacije reke S. Lovrenca. S tem se bo povečala plovnost te reke za 3850 km, kanal pa bo imel gospodarsko in strateško važnost.

Uspeh industrije v Sloveniji

Ljubljana, 11. (Tanjug) — Tovarna čevljev v Ljubljani je za 15% presežala načrt proizvodnje, ki ga petletni načrt predvideva za mesec maj. Papirnica v Radetah v Sloveniji je zvišala proizvodnjo in dosegla predvideno višino. To so dosegli kljub temu, da je bil med vojno uničen večji del strojev.

Zagreb — V Zagrebu so ustanovili kulturno društvo Hrvatska-Albanija.

Indijsko ljudstvo odklanja britanski načrt za razdelitev Indije na dominione

Delhi, 11. — V Indiji prihaja iz vsega dela izjava odpor proti britanskemu načrtu za razdelitev Indije. Tako je Sarat Chandra Bose izjavil, da se angleška politika »et impera«, ki jo vodi že stoletja, ni nikoli spremenila, čeprav je Indija imela namen zapustiti republiko. Če bosta ob državi v Indiji, ki je prej ali slej bosta mogla postati britanska pomoč. Sena je bil mnenja, da nimamo nikar skriti pred posteno javnostjo in da bi brez dvoma takšno politiko pozdravila kot začetek nove normalizacije povojnih odnosov, ki niso nikdar imele pravi namenov, priti do kakršne koli sporazuma, poslednje svoj razporejanje nacionalne in politične mržnje, poslednje politične razhajanja na nove spore in vojne.

podjetij, plantaž in britanskih bank ter ureditev britanskega dolga. Stranka poziva indijske kmete, naj se borijo za republikansko, enotno in demokratično Indijo.

Steel je najbolj osovražena država na svetu. Primerjal je nato Trumanovo doktrino s Hitlerjevim zahtevam po »Lebensraum« in izjavil, da se je Hitler posluževal orožja, Truman pa se poslužuje dolarjev.

Steel je priporočil, da se sedanja zunanja politika ZDA obsejana na poraz, ker se ne ozira na osnovno dejstvo, da so narodni srednje in vzhodne Evrope odločeni, da kralja izrabiti antifašistično zmago nad Nemčijo.

Albanska telegrafaska agencija je poročala, da so grška letala v vojnoštevno v prvih osmih dneh junija večkrat povzročili obsejne incidente. Več letal je letalo nad albanskim ozemljem.

Albanska telegrafaska agencija je poročala, da so grška letala v vojnoštevno v prvih osmih dneh junija večkrat povzročili obsejne incidente. Več letal je letalo nad albanskim ozemljem.

Albanska telegrafaska agencija je poročala, da so grška letala v vojnoštevno v prvih osmih dneh junija večkrat povzročili obsejne incidente. Več letal je letalo nad albanskim ozemljem.

Albanska telegrafaska agencija je poročala, da so grška letala v vojnoštevno v prvih osmih dneh junija večkrat povzročili obsejne incidente. Več letal je letalo nad albanskim ozemljem.

Albanska telegrafaska agencija je poročala, da so grška letala v vojnoštevno v prvih osmih dneh junija večkrat povzročili obsejne incidente. Več letal je letalo nad albanskim ozemljem.

Albanska telegrafaska agencija je poročala, da so grška letala v vojnoštevno v prvih osmih dneh junija večkrat povzročili obsejne incidente. Več letal je letalo nad albanskim ozemljem.

Albanska telegrafaska agencija je poročala, da so grška letala v vojnoštevno v prvih osmih dneh junija večkrat povzročili obsejne incidente. Več letal je letalo nad albanskim ozemljem.

Albanska telegrafaska agencija je poročala, da so grška letala v vojnoštevno v prvih osmih dneh junija večkrat povzročili obsejne incidente. Več letal je letalo nad albanskim ozemljem.

Albanska telegrafaska agencija je poročala, da so grška letala v vojnoštevno v prvih osmih dneh junija večkrat povzročili obsejne incidente. Več letal je letalo nad albanskim ozemljem.

Albanska telegrafaska agencija je poročala, da so grška letala v vojnoštevno v prvih osmih dneh junija večkrat povzročili obsejne incidente. Več letal je letalo nad albanskim ozemljem.

Albanska telegrafaska agencija je poročala, da so grška letala v vojnoštevno v prvih osmih dneh junija večkrat povzročili obsejne incidente. Več letal je letalo nad albanskim ozemljem.

Albanska telegrafaska agencija je poročala, da so grška letala v vojnoštevno v prvih osmih dneh junija večkrat povzročili obsejne incidente. Več letal je letalo nad albanskim ozemljem.

Gospodu Bowmanu v slovo

Polkovnik Bowman zapušta svojo doseganje službeno mesto, zapušta vojsko in se vrača tja, od koder ga je vojna proti nacifasizmu dvignila in ob zaključku priredila v Trst, kjer je njegovo ime tako rekoč posebej politiko ZVU pri nas.

Stališče, ki ga je od prvega dne naše ljudstvo zavzelo do znane politike, je vse v živju v spominu, in se po vsej verjetnosti tudi v bodočnosti ne bo spremenilo.

Danes poteka dve leti zavestne, ške uprave in njena bilanca je tako žalostna, da nikdar tako. Vsi naši osnovni problemi so še vedno odprti: še več: po dveh letih demokratskega manevriranja proti antifašističnim silam in njihovim organizacijam se danes nahajamo pred odločno, za sedaj sicer še papirnato ofenzivo v demokraciji. Plać zavite združene reakcije in ostankov fašizma, ki skuša odvzeti antifašistično legitimacijo vprav onim silam, ki edine imajo do nje pravic.

Tako izgleda v praksi esimpitaj, s katero so — po izjavah nekaterih častnikov ZVU — gledali na nas in na našo borbo zavestni ob svojem prihodu med nas. To esimpitaj so sili boje pripravili s svojim zadržanjem po njihovem prihodu, kakor so si jo — po vseh enakih sodeč — pripravili vsi odločni antifašistični borci, nad katere Amerika danes pošilja svoje tanke (Grčija, Kitajska), kakor so si jo menda pripravili tudi vsi oni narodi, nad katere Amerika danes pošilja tanke, ki ne morejo pošiljati (Jugoslavija, Albanija, Bolgarija, Rumunija, Poljska, Češkoslovaška, Madžarska, itd.), in ker ne more pošiljati tankov, pošilja protestne note, organizira klevetniške kampanje, itd. In kjer tega ne dela ameriška reakcija sama, se poslužuje svojih klavcev, ki jih — v posmeh žrtvam, ki jih je ameriški narod donesil v skupni borbi — skuša odbrati, na površju, v vedno večjo silo ameriških bankirjev.

In klapi so se vrli na delo: tu tam — ko se jih lotova utrujenost in malodušje — pade s visokega mesta potrebna pohvala in vzpodbuda, in zaletito se zmoza. Mi smo svoje tanke rabili le proti fašizmu; in če jih tisti, ki so jih poslali, ne namirajo, rabi proti istemu sovražniku, danes rabijo proti antifašizmu, in naša krivda, če se ne razume, tu ne gre za demokracijo, tu gre za antifašistično dolednost.

Mi smo revni, vi bogati in močni; a z vsem svojim bogastvom in močjo niste odkrili, jasno in močno ugoditi niti eni, stokrat in stokrat upravičeni zahtevi našega naroda: niti glede ljudske oblasti, niti glede enakopravnosti našega jezika, niti glede naših šol, niti glede naših kulturnih ustanov, niti glede našega od fašistov požganega Narodnega doma, — da ne govorimo o razmerah, v katerih je pristižni živjeti slovenski delavci v trških tovarnah, če sploh ni brezposeln.

Taka je naša antifašistična dolednost, ki rabi tanke samo proti fašizmu. Če smo zaradi tega pripravili vsa esimpitaj, nič zato: opravili bomo tudi brez nje. Pod nobeno pogojem pa ne moremo od nas pričakovati, da bi se skledo leča prodali svojo antifašistično legitimacijo.

S to odkrito antifašistično besedo se poslovljamo od gospoda Bowmana in mu — zaradi njegovega notranjega mira — želimo, da v svojem prihodnem življenju ne bi nikoli podvomil nad vlogo, ki jo je moral odigrati na naših tleh.

TRŽAŠKI DNEVNIK

Kontrolo nad Sepralom!

Končno je tudi reakcionaren tisk zavzel naše stališče

Nerednosti prehranjevalnega urada „Seprala“, ki jih je ves demokratski tisk iznesel pred našo javnost, so vzbudile med najširšo množico potrošnikov silno ogorčenje.

Nerazpoloženje vseh potrošnikov do prehranjevalnega urada je popolnoma razumljivo. Danes gojimo gošpodske razmere povzročajo potrošnikom, pri itak pomankljivi racionalni prehrani, velike skrbi. Borba za vsakdanje življenje je trda in sili vse posteno misleče ljudi k razmišljanju in ukrepanju. Ta naraščajoči pritisk delovnega ljudstva pa ni vseh domači reakcij, boji se ga in otepa. Vse demokratsko prebivalstvo, vsi posteno misleči pa podpirajo delavstvo pri naporih, da bi se doseglo v prehranjevalni politiki izboljšanje. Ta koncentracija demokratskih sil ni vseh spekulativnim namenom reakcije, ki bi želela zajeziti naraščajoči pritisk s te strani.

Po razkritju nerednosti pri „Sepralu“ je bil položaj za mnoge zelo mučen. Zato je bilo potrebno nekaj ukreniti, kar bi naraščajoči pritisk s strani demokratskega prebivalstva ublažilo. Reakcionarni tisk je moral nastopiti. Toda njihov zagovor prehranjevalnega urada ni bil prepričevalen in je moral — sicer z zavijanjem — v najbljstveniji tokot prištati na upravičeno zahtevo potrošnikov.

Zaključek vseh je končno isti! Vsi priznavajo, da se mora ustanoviti posebni nadzorstveni organ, ki bo nadziral prehranjevalno politiko „Seprala“.

Mi se tega prav dobro zavedamo in smo na to že predčasno opozorili. Tudi vsi poskusi, da bi se vprašanje prehranjevalnega urada uredilo v skladu s potrebami potrošnikov, so ostali brezuspešni. Politika ZVU ni bila pač naklonjena potrebam in

Za novo mezdno pogodbo

Zaradi obupnih gospodarskih prilik, v katerih se nahaja delavstvo STO-ja, zaradi vrtoglavega skoka cen in pristobin na splošno je Oredni odbor za sindikalni sporazum poslal Zvezi in industrije osnutek splošno obvezne mezdne pogodbe. Na ta način bi se izognili stvarni razliki med življenjskim nivojem in plačami.

Vzporedno s to akcijo bo predana ZVU podrobna zahteva, zasnovana podlagi štirih točk že priobčenih v eni izmed prejšnjih objav. S tem bi se vsaj deloma pripomoglo k splošnemu izboljšanju gospodarske deorganizacije na našem teritoriju.

Oredni odbor za sindikalni sporazum poziva delavstvo in sploh vse prebivalstvo, da se močno povežejo s sindikalnimi organizacijami. Na tak način bi se v najkrajšem času rešili problemi, ki trenutno pritisajo na prebivalstvo.

FIZKULTURA

TURNIR V ODBOJKI

V nedeljo, 15. t. m., se prične turnir v odbojki, ki ga organizira Zveza društev za telesno vzgojo. Turnirja se lahko udeležijo športna društva in krožki, ki so članjena v ZDTV. Starost igralcev je neomejena. Turnir bo odigran v eni skupini s povratnimi tekmami. Društva, ki se niso vključila v ZDTV, dobijo prijavnice po v prostorih ZDTV v ul. Macchiavelli 13/II. V primeru izjave izven Trsta bodo morala društva sama preskrbeti za prevoz. Prijavnina znaša 200 lir. Priročna taksa znaša tudi 200 lir in se bo morala vložiti takoj po končani tekmah. Priročna pa mora biti vložena najkasneje do 19. ure naslednjega

Tržaški in jugoslovanski fizikultniki v defileju na stadionu v Tordin ob priliki balkanskih iger v kotarkah in odbojki.

dne. Vsi igralci morajo imeti izkaznice, ki jih bo izdal osek za odbojko ZDTV. Igralci bodo varovani v primeru nesreč. Društvo, ki se ne bo dvakrat zaporedoma predstavilo na igrišču, ne da bi imelo zato upravičenega vzroka, bo izključeno od nadaljnjega tekmovanja.

Plavalci Partizana zmagoviti v Bratislavi

Plavalci Partizana so v Bratislavi dosegli odlične uspehe in premagali domače plavalce v razmerju 71,5:36,6 točk. Rezultati, ki so jih dosegli jugoslovanski plavalci, so odlični, kljub temu da se je plavalna sezona šele pričela.

Priprave za Prago

Mladina ima polne roke dela s pripravami za festival v Pragi. Zadnje dni so sestavili tržaški odbor za to svečanost, v katerem so zastopane vse mladinske organizacije, ki so se priglasele za tržaški festival. Ta odbor bo določil delegacijo, ki naj bi šla v Prago in kateri se bodo pridružili zastopniki kulture, umetnosti in športa.

Prejšnji pripravljavci, ki je bil sestavljen takoj po prejemu vabila za obisk Prage, je podal poročilo o svojem dosedanjem delu in predal posle novemu tržaškemu odboru. V odobrovanju so zastopane štiri mladinske organizacije.

Novi odbor posluje na trgu Ponteroso 6-II. tel. 60-40.

Izidi sindikalnih volitev

Z dne 9. junija t. l.: I.P.R.C.O. odbor: ES 2+1, DZ 1+1, delegati: ES 1, DZ 1. — Agenzia Gen. I.N.A. odbor ES 0, DZ 3+2, delegati ES 6, DZ 1. — Pri zavarovalnem podjetju lastnikov ladij (S.A. Scuria fra armatori) odbor ES 0, DZ 3+2, delegati ES 0, DZ 1.

ZPRED SODIŠČA

Savi je ovadil Udovičovo ženo SS-ovcem

Včeraj dopoldne so bile zašilane številne razbremenilne priče za obtoženega Udoviča. Vse priče so si bile edine v tem, da je bil Udovič v Trstu dne 27. maja 1945. Navodil je pričala Giovanna Cataruzza, ki je bila deportirana v Auschwitzu, kjer se je spoznala v Udovičovo ženo, ki ji je povedala, da jo je SS-ovcem ovdaril Marcello Savi. Priča Angelo Rebec je nato nadaljeval s svojim pričanjem in dejal, da je bil v Ljubljani, kjer je izvedel od nekoga Udovičevega strica, da so videli Marcello Savi hoditi po Ljubljani. Na vprašanje advokata Zennara je Rebec izjavil, da je bil partizan in da je Savi bil pripadnik OP. Na vprašanje advokata Tončiča, ali ve, da je njegova svačinja imela zobovje prevečeno z zlatom, izmola ali je nosila kakršne koli proteze, priča Rebec ni mogel odgovoriti, čeprav je pokojnico zelo dobro poznal.

Priča Dragan Ergene, ki je očividno zelo energična ženska, je zahtevala od predsednika, naj jo sodoči z Marjem Ferfoljo, ki je prodajalec v Udovičevi manufakturni trgovini in ki je pričal v Udovičovo korist. Nato je Dragan začela prečitovati Udovičevi razbremenilni priči, kajti očitno ji ni ugajalo, da priča ni govorila, tako kakor bi bilo njej po godu.

Popoldne je pričal še inspektor De Giorgi, ki je povedal od vseh poednostno, kako so identificirali in ekshumirali trupla in večkrat dodal marsikaj nepotrebnega iz svojih osebnih opazovanj, kar sploh ni spadalo k naštevavanju konkretnih dejstev.

Upamo, da bo dr. Minosso podvel potrebne ukrepe, da ne bo prišlo več do podobnih scen, kakršno je priredila gospa Ergene Dragan, in s tem dokazal, da zna ceniti avtoriteto sodišča.

KRONIKA

Mater je okradel

Policija je aretirala 27-letnega Silvana Besa iz ul. Machigli št. 26, ker je ukradel svoj materi, ki stane v isti ulici 95.000 lir. Besa je vrnili 40.000 lir, ki so mu še ostale, dočim se bo moral za preostalo vsoto zagovarjati pred sodnijo.

Gostijo pri zaprtih vratih

Prejšnjo noč so tatovi vdrli v Trst v gostilno v ul. Barbargia 3, ki je last Egidija Fumagalli. V lokalu so pobrali več steklenic likerja, vina, olja, nekaj masti, sladkorja in druge drobnarije. Del blaga so pospravili kar v gostilni, do čim so drugo odnesli s seboj. Gostilničar ima nad 40.000 lir škode.

Pazite na žeparje

Mariji Jurasič iz otoka Cresa, ki se je začela muditi v Trstu, so v gostilni „Alla città“ v ul. Cadorna 3, odnesli neznanec torbico, ki jo je za hip pustila na stolu. V torbici je imela 3.000 lir in osebno izkaznico.

Tudi Bruni Furlan iz ul. Cerretto 15, so na tranjavu št. 6 v večernih urah odnesli tatovi torbico, v kateri je imela 1400 lir in dokumente.

Na trgu Ponteroso 6, pa so Conetti Marino iz ul. Tomaseo št. 4 okrog polne neznanec ukradli šest živiliških nakaznic, medtem ko je ena nakupovalca življenjske potrebe.

Emiliju Vecchiuto iz ulice Campanelle 7 so tatovi pred dnevi ob

ALEKSANDER BECK:

VOLOKOLAMSKA CESTA

Raztezale so se nočne ure, nočne misli.

6.

Brudni se ni vrnil. Božanov se ni vrnil.

Odšel sem na konju do gozdnega roba, na črto, kjer so delali. Borec so kopali in kopali, spuščajo se v zemljo do pasu, do ramen, pa tudi globlje. Nekaterih sploh ni bilo videti; iz črnih jarkov so samo vzletavale lopate, ki so izmetavale prst.

Mesec je sem pa tja jasno svetil, sem pa tja je zlezal za oblak. Mraz je bil popustil, na nebu so se zbirali oblaki.

Pogledal sem v temno daljavo, odkoder bi se utegnili pojaviti Brudni. Zlezel sem ponovno udariti s topovsko salvo po Novljanskem in po Novočrčinu. Mi ne spimo in tudi ne dopuščamo, da bi vi spali! Toda treba je bilo varčevati z municijo: potrebna je bila, da bi se držala cesta, potrebna je bila, da bi dočakali, ko bi prišla ura, s katere sovravniki jurinjo val.

Noč se je zdelala dolga, predolga. Z gozdnega roba sem zasulal Lisanko nazaj, v štab. Dobra kobila je počasi stopala med drevjem. Nisem je nagajal hitreje. Čemu?

V štabu sem se mučil, razmišljal.

Približno ob eni po polnoči je zazvonil telefon.

— Tovariš kombat, ključje vas, — je dejal telefonist.

Oglasil se je Muratov. Božanov je določil njega, svojega kurirja, da mi sporoči, da se njegov odred bliža, vozeč s seboj artiljerijsko municijo in topove.

Priprave za Prago

Mladina ima polne roke dela s pripravami za festival v Pragi. Zadnje dni so sestavili tržaški odbor za to svečanost, v katerem so zastopane vse mladinske organizacije, ki so se priglasele za tržaški festival. Ta odbor bo določil delegacijo, ki naj bi šla v Prago in kateri se bodo pridružili zastopniki kulture, umetnosti in športa.

Prejšnji pripravljavci, ki je bil sestavljen takoj po prejemu vabila za obisk Prage, je podal poročilo o svojem dosedanjem delu in predal posle novemu tržaškemu odboru. V odobrovanju so zastopane štiri mladinske organizacije.

Novi odbor posluje na trgu Ponteroso 6-II. tel. 60-40.

Izidi sindikalnih volitev

Z dne 9. junija t. l.: I.P.R.C.O. odbor: ES 2+1, DZ 1+1, delegati: ES 1, DZ 1. — Agenzia Gen. I.N.A. odbor ES 0, DZ 3+2, delegati ES 6, DZ 1. — Pri zavarovalnem podjetju lastnikov ladij (S.A. Scuria fra armatori) odbor ES 0, DZ 3+2, delegati ES 0, DZ 1.

ZPRED SODIŠČA

Savi je ovadil Udovičovo ženo SS-ovcem

Včeraj dopoldne so bile zašilane številne razbremenilne priče za obtoženega Udoviča. Vse priče so si bile edine v tem, da je bil Udovič v Trstu dne 27. maja 1945. Navodil je pričala Giovanna Cataruzza, ki je bila deportirana v Auschwitzu, kjer se je spoznala v Udovičovo ženo, ki ji je povedala, da jo je SS-ovcem ovdaril Marcello Savi. Priča Angelo Rebec je nato nadaljeval s svojim pričanjem in dejal, da je bil v Ljubljani, kjer je izvedel od nekoga Udovičevega strica, da so videli Marcello Savi hoditi po Ljubljani. Na vprašanje advokata Zennara je Rebec izjavil, da je bil partizan in da je Savi bil pripadnik OP. Na vprašanje advokata Tončiča, ali ve, da je njegova svačinja imela zobovje prevečeno z zlatom, izmola ali je nosila kakršne koli proteze, priča Rebec ni mogel odgovoriti, čeprav je pokojnico zelo dobro poznal.

Do smrti se je opekla

42-letna Marija Bizari, ki stane v ulici Udine 12 je bila zaposlena kot kuharica v ameriški menzi v ul. Udine št. 9. Predvčerajšnjim jo je opalil benzični ogenj in ji povzročil opekline po obrazu in telesu. Poklicali so avto Rdečega križa, ki jo je odpeljal v bolnico, kjer so jo sprejeli na kožni oddelk. Včeraj okrog polдне je Bizari podlegla poškodbam in umrla.

Obisk pri otrocih v Sloveniji

Materje iz Trsta in bližnje okolice so šle pretekli teden obiskat svoje otroke, ki živijo v Ponikvah na Dolenskem. To je bilo veselje, ko so se sestale s 70 drobnimi prebivalci otroške kolonije. Med otroci ne delajo tam nobene razlike v pogledu narodnosti in si radi pomagajo drug drugemu, kjer je morejo. Učijo se mnogo zanimivih stvari, zlasti o novi Jugoslaviji. Vredilnica je materam pojasnila, da imajo otroke reden tedenski zdravniški pregled, po potrebi tudi vsak dan. Povsod je vse v najlepšem redu in snazno. Tudi hrana je dobra in zadostna.

V nedeljo, 8. t. m., so ob zaključku „Čreda otroka“ napravili kulturno prireditev. Nastopili so otroci s krajsimi prizori, pesmi in recitacijami. Ljudstvo je bilo posebej razveseljeno, ko so otroke, ki so bili v Trstu, obiskali v Italijanski. Naše matere, med katerimi so bile tudi Italijanke, so videli, kako skrbno nova Jugoslavija za delovno ljudstvo. Isti dan so obiskale otroke tudi žene iz bližnje okolice. Pripeljale so jim peciva, jajca, masti in sadja.

Tov. Roža iz Grosuplje se je vsem prav lepo zahvalila za obisk. Se posebej je izročila pozdrave za antifašistične žene na Primorskem in v Trstu in povedala, da slovenske žene na svojih sestankih še vedno razpravljajo o Trstu in obljubile so, da bodo nadaljevalje borbo skupaj z nami do zmag.

Promet v tržaškem pristanišču

V ponedeljek je prišel iz Dubrovnika holandski parnik „Thesens“ s 1800 tonami raznega blaga. Isti dan je odplul ameriški parnik „Lonestar state“ v Benetke.

V torek je priplul v Trst angleški parnik „Benecare“ iz Singapoorja z 7000 tonami blaga in 1000 tonami čaja za Trst. Holandski parnik „Hercules“ je priplaval iz Aleksandrije 64 ton blaga.

Isti dan so odplule: holandska ladja „Thesens“ v Reko, angleški parnik „Icealand“ v Huelva in norveška ladja „Vagan“ v Reko ter italijanska ladja „Orion“ v Istanbul s 140 tonami raznega blaga.

Vrnitev mladinske brigade „Alma Vivoda“

Po dvomesečnem delu se je vrnila mladinska brigade „Alma Vivoda“. Prišli so domov z izpolnjenimi obljubami, ki so si jo zadali ob odhodu: Postati hočejo udmuriki! Ta obljuba jih je vzpodbujala pri delu, posebno prve dni, ko se niso bili vajeni trdega dela in ko so marsikoga skeleti žulji na rokah. Globoka zvestava dane obljube je kaj kmalu napravila iz njih utrjene delavce.

Dosegli so skoraj najboljših uspehov na progi. Dvakrat so bili proglašeni za udmurike in trikrat pohvaljeni od Glavnega štaba mladinskih delovnih brigad. Njihova zagrizena volja do tekmovalnega dela je bila vzpodbuda vsem ostalim enajstih brigad III. sekcije. Trda je bila borba za častno mesto, toda uspeli so.

Vračali so se skoraj mnoga jugoslovanska mesta, kjer jih je ljudstvo, posebno mladina navdušeno sprejemala in pozdravljala. Pri povratku v Trst so jih prvi „pozdravili“ številni policisti. Pri tem pravi policijsko uradno poročilo, da je 11. t. m. prišlo iz Ljubljane okrog 50 mladinskih delavcev. Imeli so dve jugoslovanski zastavi in komunistične znake. Incidentov ni bilo.

Mladina sezanskega okraja je izpolnila svoje naloge

Mladina sezanskega okraja je izpolnila svoje obveznosti, ki si jih je nadel na zadnji predkongresni konferenci. Tako je obdelala 30 ha zemlje onim družinam, ki nimajo delovnih moči, v prvi vrsti tistim, katerih svojci so padli v narodnoosvobodilni borbi, ali pa gradijo mladinsko progro Samac-Sarajevo. Nadalje je mladina popravila 10 km cest in poljskih poti. Sodelovala je tudi pri pogozdovanju in unčevanju borovega preleca; čistila je pašnike in sadno drevje, vezala trte in opravljala druga kmečka dela. Mladina je zbrala 2.800 lir za opremo delovnih brigad, ki so odpotovala na gradnjo progro Samac-Sarajevo ter 51.000 lir za III. kongres LMS. Iz okraja

Prejeli smo

prepis protestnega pisma s sledečo vsebino: Podpisano kobarško ljudstvo odlično protestira proti italijanskemu fašizmu škofu Margottiju, ki boje po silih in proti ljudski volji birnati naše otroke. Ne moremo razumeti, da je kar težko menjal svojo plašč. Čemu kar nenaekrat toliko hlinjenje in bi hoteli danes birnati naše otroke celo v slovenskih? Spomni naj se na gorje, ki ga je prestalo naše trpeče ljudstvo pod italijanskim fašističnim bičem in nemškimi nacistom.

Naše ljudstvo je verno kot je bilo, in ne nasprotuje svetj birni, pač pa pričakuje postnega škofa božjega namestnika, kakor ga je Kristus postavil. Le takemu bomo dali birnati naše otroke.

Sledi 111 podpisov.

Tri razstave in ena

(Angelo Savelli, Domenico Cantatore, Ugo Carà in - še nekaj)

Zanimivo je stopiti neposredno iz razstave českoslovanskih umetnikov (Galleria „Scorpion“) v osebno razstavo ANGELA SAVELLIJA (Galleria „Michelangi“) ali DOMENICA CANTATOREJA (Galleria „S. Giusto“). Na prvi pogled opazimo, da se barvno bogastvo českih in slovenskih mojstrov umakne neki barvni umerenosti, da ne rečem naravnost — monotonosti. Podobno se ti zdi, kot če primerjate česke, slovenske, pa tudi druge slovanske narodne noše v njihovi tipični barvitosti z zlatno bolj monotonimi nošami italjskih sosedov.

In vendar se obojem pona, da ima njihova umetnost neke skupne korenine, namreč moderno francosko umetnost.

Ponovno smo pisali na tem mestu o revoluciji, ki je zajela francosko umetnost proti koncu prejšnjega stoletja in ki traja na zapadnih straneh. Tako kakor ne more biti družbena revolucija sama brez namena, marveč je samo sredstvo, da se družbeno življenje premakne na neko pravišnost in pravišnejšo raven, ki odgovarja sodobnim zahtevam človeškega življenja in družbe, tako tudi revolucija v umetnosti ne more dokončno zadostovati sami sebi, marveč utegne biti sredstvo, ki nam privede umetnost do novih, duhu časa in človeške družbe primernejših oblik.

ANGELO SAVELLI, ki živi in deluje v Rimu, je slikar, ki ima svojo težo in svojo resnobo. Njegove silnate in njegove risbe so iz marsikaterga vidika zanimive. Predvsem bi dejal o njem, da je se zmerom na poti iskanja. Od slik z religiozno vsebino, kot so „Križanje“, „Marija Magdalena pod križem“, „Kristus vstaja iz groba“ in ki spominjajo po tehniki včasih na pravoslavne ikone, pa do pokrajini v dokaj so-

Popolnoma drugačen značaj izražajo slike milanskega slikarja DOMENICA CANTATOREJA. Tudi Cantatore je šel skozi enega umetniške revolucije; njegovim tihotizem se sem pa tja poznajo pripremi kubistične stile, ki so kakor luske, ki so se osule iz prejšnjih razvojnih stadijev na tega v bistvu realističnega gledajočega in čutečega umetnika. Izredno živo je njegovo tihotizem z do vratu oskubljenim petelinom, močno v barvah in realistično podano.

Pri Cantatoreju imamo občutek, da skuša ponovno zajeti bistvo stvari, ki jih upodablja. Zanimajen izraz njegove „svajočice“ znemo ali zatopljeno „Moza“, ki bere „čapso“, sta odlična primera te osredotočenosti v bistvo obravnavanega predmeta.

Njegove pokrajine, zvečine v temnih barvah, izražajo toplo občutnost in sem pa tja teko melanholije. V nekaterih aktih se ti zdi, da gre umetnik predalč, tja, kjer prehaja otopelost vegetativnega življenja že v grobstvo. Toda v celoti je Cantatore umetnik, ki zasluži zaradi svoje poglobljenosti in ustvarjalne potence posebno pozornost.

(Se nadaljuje) VI. B.

Isanka je bila osedlana. Pohitel sem ji naproti. Stiri sto grana oho! Zdal bom mogel vsakati po Novljanskem in Novočrčinu. Zdal boste zavjaval, zdaj boste sfrčali iz toplih hiš, „gospoda zmagovalci“! Mi ne spimo in tudi vam ne bomo dali spati!

Sedem in osemdeset

1.

Jahal sem v spremstvu Sinčenka ter sem srečal kolono v bližnji gozda.

Ustavil sem se, spustil je vaje. Težka artiljerijska koleca so rezala sneg do črne zemlje. Božanov mi je živo sporočal: Nemci so brezbržni, spijo, stražni, nihče ni oviral njegove majhne vojske.

Lisanka je poznala Džalmuhameda in mu pomolila svoj gobec. Pogostoma je božal in gostil moje kobilo; pod zobmi ji je tudi zdaj hrustal sladkor.

Majhne vojske... Kaj, vraga, majhne? Kaj je to? Kje je pobral toliko moč?

Poleg konj, poleg topov in voz so runcali in romale postave s puškami, v vojaških plaščih. Vprašal sem:

— Koga si pripeljal? Kdo so ti močje?

— Najmanj sto mož, tovariš kombat. Iz Silovjevega bataljona.

Prihajali so po dva, po trije iz gozda. Toliko da nas niso poljubljali od veselja.

Komandiral sem: — Kolona sto!

Težki artiljerijski konji so ostali, zamrlo je škripanje koles.

— Tuij naj se oddaljijo! Naj ne stopajo za topovi! Komandir oddelka Bloha!

— Tu!

KOLEDAR

Četrtek, 12. junija
Flora, Zorica.
Sonce vzhaja ob 5.11, zahaja ob 20.53. Dolžina dneva 15.12.

Jutri 13. junij.
Anton, Zlatka.

Spominski dnevi